

SVENS BIBELOVERSIGT - JAKOBS BREV

Bogens hvem, hvad, hvor:

Jakobs Brev er et af NTs tidligste skrifter, og det reflekterer den tid hvor jøde-kristendom var normen i Kirken. Det er et generelt brev, muligvis et rundbrev, til jødekristne synagoger i den jødiske diaspora i Lilleasien.

Brevet er en samling åndelige refleksioner over kristen livsførelse, som Jakob har haft, når han har hørt om problemstillingerne i de forsamlinger, der lå udenfor Israel. Det blev samlet i brevform, og sendt for at styrke det kristne vidnesbyrd, som var i fare for at blive kvalt af internt og eksternt pres i menigheden, forårsaget af verdslig tankegang.

Forfatter:

Jakob, Jesu halvbror, var den eneste i urkirken, der havde myndighed til at være alment kendt under dette navn (1:1). Han var den ældste af Josefs og Marias fællesbørn (Matt 13:55).

Indledningsvis havde han været skeptisk overfor Jesu mission (Mark 3:21; Joh.7:2-8), men blev omvendt efter et personligt møde med den Opstandne Jesus. Fra det tidspunkt tilsluttede han sig disciplene i Jerusalem (ApG 1:14; 1 Kor 15:7).

Han blev hurtigt anerkendt som apostel og blev den ledende ældste i menigheden i Jerusalem (ApG 12:17; 15:13-21; Gal 1:19; 2:9-10).

Han fik tilnavnet "den retfærdige" af jøderne pga. hans nøje efterfølgelse af jødiske ceremonielle skikke, (21:18).

Han havde også tilnavnet "Kamel knæ" fordi han var en hengiven forbeder for kirken og Israel. Pga. den store tilstrømning af jøder til kristendom, blev han henrettet af det jødiske Råd under ledelse af Ypperstepræsten Ananus (år 62).

De udnyttede anledningen umiddelbart efter landsfyrsten Festus' død, inden hans afløser nåede frem. Brevet er skrevet på meget fornemt græsk og tyder på, at han ligesom de andre NT forfattere, har anvendt en sekretær.

Tidspunkt:

År 47-49 e.Kr. Brevet blev sandsynligvis skrevet fra Jerusalem i perioden efter, at jødernes forfølgelser havde spredt de kristne væk fra Israel. Disse havde

etableret sig i nye synagoger i udlandet og fortsatte med at vinde jøder og hedninger til troen (ApG 8:1; 11.19-21).

Det verdslige pres brevet refererer til tyder dog på, at der var gået noget tid siden forfølgelserne. Siden brevet ikke refererer til Apostelmødet i ApG 15 eller Paulus' hedninge teologi, tyder det på, at det var skrevet i perioden hvor menighederne overvejende bestod af jødekristne.

Motiv:

Jakob skrev for at instruere og styrke de adspredte kristne disciple udenfor Israel (1:1). Kristne disciple levede under tiltagende pres både fra officiel jødedom og fra verdslige fristelser og prøvelser i hedningeverden omkring dem (1:1-2; 4:4-10).

Den Messianske vækkelse havde tiltrukket mange fromme jøder, men der var en frygt for, at en form for religiøsitet var ved at erstatte ægte kristen livsførelse. Dette skabte uro og splid i menighederne (4:1). Moderkirken i Jerusalem udsendte derfor delegationer (ApG 11:22-26; 15:1; Gal 2:12) for at sikre, at disciplene forstod den rette kristne lære og for at opmuntre dem til at leve for Gud (1:27; 2:1; 5:1-11).

Bogens opbygning:

1:1	Hilsen
1:1	Hilsen til kristne der levede i hedningeverdenen
1:2-27	Introduktion til brevets hovedtemaer
1:2-27	Prøvelser, menneskelig status og kristen livsførelse
2:1-26	Troslivets gerninger
2:1-13	Kærlighedens respekt for det enkelte menneske
2:14-26	Praktisk trosliv frem for gold trosbekendelse
3:1-5:12	Kristen livsførelse i ord og gerning
3:1-12	Tungen som spejl på livet
3:13-4:10	Livsførelse inspireret af Himlen eller den faldne verden
4:11-17	Tungens synder – bagtalelse og pral
5:1-6	Misbrug af rigdom
5:7-12	Tålmodig tro under prøvelse
5:13-20	Konklusion
5:13-18	Bøn for lidende, specielt syge
5:19-20	En kærlighed, der søger at bringe mennesker til Gud

Bogens indhold:

Et kristent liv i verden.

Brevet er et godt eksempel på hvordan den første kirke tilegnede sig dets hellige Skrifter (GT og Jesu lære) i de aktuelle udfordringer de stod overfor. Brevet er svært at organisere, med mange korte afsnit, ofte uafhængige af hinanden, men med samme gentagne temaer (prøvelser, bøn, rigdom, tale, tro og gerninger). Muligvis var afsnittene tiltænkt som basis for prædikener i de kirker, som Jakobs delegerationer besøgte.

I. Guds universelle kirke i verden.

Til kristne der levede i adspredelsen, jødekristne udenfor Israel, såvel som alle troende, der ikke har hjem i denne verden (Joh 17:15).

II. Indre og ydre prøvelser.

Prøvelser overvundet ved Guds kraft udvikler og modner de troende. I lyset af evighedsperspektivet skal de forstå og finde sig til rette med deres status i denne forgængelige tilværelse.

De kan ikke undskylde sig, når de falder for fristelser, for Gud frister aldrig, men giver tværtimod kraft til at stå fristelsen imod og leve rent. Gud interesserer sig mere for kærlig livsførelse end religiøse former.

III. Levende tro frem for gold teologi.

Jesus gjorde ikke forskel på mennesker, derfor må kristne aldrig nedværdige de fattige, da de også har adgang til at arve Guds Rige. Synd på blot på et område, dømmes mennesker som skyldige lovovertrædere overfor hele loven. Guds barmhjertighed har åbnet for en lov der skaber frelse og frihed.

Tegnet på at man har smagt denne barmhjertighed, skal være barmhjertighed overfor andre. Påstået tro men uforvandlet adfærd er bevis på, at man ikke ejer ægte kristen tro. De ægte troende kendes på frugterne af deres liv, ikke blot på teologiske bekendelser. Troens fader Abraham var bevis på, at gerninger bevidner en ægte tro på Gud.

IV. Ord er med til at afsløre livets kildevæld.

Tungen er det lem i kroppen som er sværest at mestre, og den vil uvilkårligt afsløre hjertets sande tilstand, selvom den forsøges skjult under fromhed.

I stedet for at lade verdens selvhævdende livsopfattelse være livskilde, skal de troende trække på Himlens visdom, der står for fred og retfærdighed. De

skal gøre op med al Guds fjendtlig livsførelse og i angerfuld omvendelse underlægge sig hans styre. Guds dom vil pludselig være over verden, derfor skal al bagtalelse, pral og udnyttelse af andre ophøre. Jesu snarlige komme og Bibelens troshelte opmuntrer også dem, der lever i prøvelse, til fortsat at holde ud i afhængighed af Guds nåde.

Et troværdigt liv, er det der giver de troendes udtalelser autoritet, ikke kraftudtryk eller eder.

V. Prøvelser skal føre troende til Gud og til hinanden.

Jakob anbefaler et liv i tillidsfuld tro på den levende almægtige Gud. Gud kan gribe ind både overfor fysiske og åndelige prøvelser og igennem bøn og bekendelse får de troende adgang til hans nåde. Om sorg for andres åndelige trivsel, er det største udtryk for guddommelig kærlighed, mennesker kan vise hinanden.

Bogens temaer:

Ligesom Ordsprogenes Bog er Jakob optaget af, at hjælpe sine trossøskende til praktisk livsførelse, så de kan blive helstøbte kristne (1:4).

Han underviser i Jesu og GT morallære og tilegner det i form af daglig disciplenskab. Han afslører farerne, der lurer i den syndige natur og i den Guds fjendtlige verden, og viser hvordan disse ting ødelægger menighedens fællesskab. Han understreger at en kærlig, retfærdig livsførelse betyder mere for Gud end korrekt teologi og fromme bekendelser.

Det græske ord for prøvelse og fristelse er det samme, men Jakob giver en tydelig forklaring på forskellen. Prøvelser kommer fra Gud og udfordrer disciplens tro. Guds hensigt er at hjælpe discipelen til at overvinde dem, så hans åndelig modenhed udvikles. I evighedsperspektivet kan prøvelser derfor opfattes som en glæde (1:2-4,12; 5:7-11).

Fristelser kommer derimod fra djævelen og bejler til disciplens syndige natur (1:13-15; 3:6; 4:1-4). Djævelens hensigt er at få discipelen til at falde, ødelægge hans frimodighed og i værste fald få ham til at opgive troen. Prøvelser overvindes ved bøn, ydmyg afhængighed, bekendelse og omvendelse til Gud. En proces alle medtroende skal støtte hinanden i (1:5; 4:5-10; 5:15-16,19-20).

Visdom fra Gud er ikke bare information og kundskab, men den giver praktisk indsigt i livets åndelige konsekvenser. Den bygger på Guds åbenbarende Ord (1:25; 2:8) og udløser Helligåndens liv og kraft (1:18,21; 3:17).

Den kan ikke tilegnes ved egen kraft, men skal modtages ved bøn igennem et sagtmodigt tillidsforhold til Gud (1:5-8; 5:15-18).

Guds visdom fører altid til et godt og retfærdigt liv (3:13,18), og den står i skarp kontrast til den jordiske visdom, som ikke undgår at blive besmittet af sjælens syndige natur, verdens bedrag og dæmonisk inspiration og som derfor naturligt fremmer selvhævdelse og selvished (3:14-16).

Jakob er meget optaget af at sikre, at kristne lever deres tro ud i praksis (1:22). Et liv, der har sin kilde i Gud, vil bære kærligheds og retfærdigheds frugt (1:25).

Korrekte åndelige tanker og læbers bekendelse vil ikke være nok (2:14-19), og sand kristendom kan ikke nøjes med religiøse former, men skal reagere på andre menneskers sociale velfærd og fysiske nød (2:8-9).

En person, der fastholder korrekte doktriner, men som ikke adlyder Jesus Kristus i handling, fornægter både Gud og hans mål om at forvandle verden (1:26-27).

Tungen, mere end noget andet, afslører hvad der bor i menneskets indre. Den der derfor har fuld kontrol over tungen er et fuldkomment menneske (3:2).

Det er dog umuligt for syndige mennesker kun at tale sandt og opbyggende. Når man er træt, stresset og presset, er det meget svært at skjule det selviske "jeg" (3:8).

Vi tier når vi burde tale og taler ofte, når det var bedst at tie. Jakob giver mange eksempler på tungen synder: vredesudbrud, forbandelser, løgn, mundhuggeri, bagtalelse, pral, vranten og eder (1:19-20; 3:9,14; 4:1-3,11,16; 5:9,12).

Med tungen kan der udrettes stor skade (3:5-6), og derfor må den tøjles og styres (1:26; 3:3-4).

Jakobs middel til at klare dette og alle andre synder, er at rette sin nød til Gud (4:7-10) og bede om hans livs forvandlende og kærlige visdom (1:4-8,21; 3:17; 4:2-3; 5:16).

Ved Guds hjælp kan tungen anvendes til det gode, som han havde tiltænkt den (3:18).

Jakobs Brev udtrykker mistillid overfor rige og stor sympati for fattige (1:9-11; 2:1-7; 5:1-6), noget som også kendetegnede Jesus og GT profeterne (Luk 6:20,24; Es 3:14-15; Am 5:10-12).

At tjene gode penge og eje rigdom, er i sig selv neutralt, men pga. menneskets syndige natur er det vigtigt at kende farerne (1:10-11; 4:13-15).

Det er egentlig Mammon - pengeærlighed, som Jakob og andre af Bibelens forfattere advarer imod. Mammon er rigdom, der har fået afgudsstatus (Luk 12:15; 16:13; 1 Tim 6:10).

Mammon bedrager en person med falsk sikkerhed, og får ham til at leve uafhængigt af Gud (1:10; 4:13-16). Den frister til selvoptagethed og foragt overfor andre (4:16). Den er grådige og udnytter om nødvendigt andre (5:3-6).

Jakob var opmærksom på at sådanne mennesker, med deres falske værdier, var på spil i disse unge kristne menigheder og derfor gik han til kraftig modoffensiv (1:9-11; 2:2-4; 5:1).

Baggrundsinformation:

Jakobs Brev lærer meget direkte vedrørende bøn om helbredelse (5:13-15).

Det er den syge, der skal kalde, dvs. styre forløbet, og ikke presses af andre. De ældste skal salve med olie, et tegn på Helligånden såvel som et anerkendt medicinalmiddel i oldtiden, dvs. at bøn og medicin hører sammen (1 Tim 5:23).

De skal bede, dvs. de anmoder Gud, de kræver ikke. Gud tager ansvar for udfaldet og vil svare på sin måde, han alene kender alle omstændigheder (2 Kor 12:7-10; 2 Tim 4:20).

"Bede over ham", personen er sengeliggende, et tegn på at det er tale om en alvorlig sygdom. "Troens bøn", Gud giver overnaturlig tro til helbredelse fordi de bedende får lov til at fornemme Guds vilje og bede med troens overbevisning (1:5-8; Mark 11:23-24; 1 Kor 12.9).

Bønnen vil frelse den syge. Dette kan betyde fysisk helbredelse, men det kan også betyde åndelig velsignelse og velbefindende (fx tilgivelse v15c).

”Herren vil oprejse ham”, det kan betyde at blive gjort rask, men det ord, han anvender, er bredere end helbredelse, det er et ord, der bruges om opstandelsen (Matt 27:52; Joh 5:21).

Dvs. uanset udfaldet her på jorden, så bliver den troende fuldstændig rask i opstandelsen. ”Hvis han har begået synder”, sygdom er ikke nødvendigvis forårsaget af synd (Job 1:8, Joh 9:3; Fil 2:27), men det kan det være (1 Kor 11:29-30).

Er den det, kan sygdommen blive en anledning til, at den syge får genoprettet sit forhold til Gud. Jakob taler ikke om en rituel eller sakramental bekendelse (5.16) og refererer til bekendelse som en opfordring, ikke som en befaling. Det er til hinanden, dvs. ikke nødvendigvis til de ældste, for alle kristne er Guds præster (1 Pet 2:9).

På Guds vegne, på evangeliets grund, kan de tilsige hinanden tilgivelse (5:19-20; Joh 20:23).

Der er derfor værdi i, at bekende synder for en anden og modtage forsikringen om Guds tilgivelse.

Bogens sammenhæng med resten af Bibelen:

Den historiske baggrund for Jakobs Brev findes beskrevet i ApG 8:1-15:2.

Brevet ligner Ordsprogenes Bog og Jesu morallære. Den er praktisk og den er optaget af dagligdagens moralske problemstillinger. Jakob fortolker Lovens moral i lyset af Jesus.

En dybdegående analyse af Jakobs Brev viser, at mange af Jakobs tanker er inspireret af læren i Jesu Bjergprædiken (Matt kap. 5-7; Luk kap. 6) i alt er der 26 henvisninger til den. (Sammenlign fx 1:2; 2:12; 3:10; 5:1; 5:2 med hhv. Matt 5:11-12; 5:7; 7:16; Luk 6:24; Matt 5:34).

Jakobs lære er også gennemvædet af GT Skrifter som han flittigt citerer og henviser til (2:8 – 3 Mos 19:18; 2:11 – 2 Mos 20. 13-14; 2:23 - 1 Mos 15:6; 4:6 – Ordsp 3:34, derudover kan der også udpeges ca. 60 indirekte henvisninger).

Brevet er den mest jødiske bog i NT, og der er meget lidt i den, som en jøde ikke kan acceptere, fordi Jakob er optaget af etik frem for doktrin. Derimod har

nogle kristne teologer haft svært ved at harmonere Jakobs og Paulus’ lære vedrørende gerninger og retfærdighed (2:14-26 med Gal kap.3-5).

Et nærmere studie af Jakobs lære i 2:14-26 viser, at han ikke modsiger, men bekræfter Paulus’ lære. Forvirringen opstår, når man kunstigt forsøger at tvinge forskellige bibelske forfattere til at fremføre argumenter for samme sag og at de skal mene det samme med de ord de bruger.

Jakobs Brev er et opgør med verdslig religiøsitet mens Galaterbrevet gør op med den opfattelse, at man skal vinde Guds gunst ved anstrengelse og ritualer. For Jakob betyder ordet tro: en intellektuel anerkendelse af sandheder og ikke mere (2:17,19,26).

Gerninger: betyder derimod trosgerninger, dvs. gerninger der beviser et ægte trosforhold til Gud (2:18,21,25).

Gjort retfærdig: for Jakob betyder det, at Abraham blev anerkendt som en retfærdig person ved de gerninger han havde gjort igennem et langt liv (2:21,24).

I modsætning til Jakob definerer Paulus tro: som, at sætte sin lid til Gud, trosovergivelse eller troslydighed (Rom 1:5; Gal 2:16; 3:26-27).

Gerninger, definerer han som lovgerninger, forsøg på at opfylde Loven igennem selv at anstrenge sig (Gal 3:2-5).

Gjort retfærdige: betyder for Paulus, at Gud regner syndere for retfærdige, frikendt for skyld og anerkendte som fuldkomne i Kristus (Gal 2:16; Rom 5:1).

Der er intet i det Jakob skrev, som gjorde ham uenig med Paulus. Begge er enige om, at man ikke kan gøre sig fortjent til frelsen, og begge tilføjede, at et ægte forhold til Gud udtrykker sig i kærlige og retfærdige gerninger (Gal 2:1-10; ApG 15:13-30).

Jakobs eksempel vedr. Abraham, viser at han var blevet retfærdiggjort af Gud, før han udførte sin trosgerning (2:21-23; først 1 Mos 15:6 og derefter 22:9,12).

Også for Paulus fører troen på Jesus uvilkårligt til retfærdige gerninger. Det er ”tro virksom i kærlighed”, en frugt af Helligånden (Gal 5:6,13,24-26; 6:8; 1 Tim 6:18).

Igennem prøvelser kan disiplen vokse i afhængighed af Gud (1:2-3; Matt 4:4); modnes i åndelig karakter (1:4; 5:7,8; Åb 14:4-5), udvikle empati for andre (2:13; 5:16,20; Hebr 2:17-18) og styrke andre i troen (5:10-11).

Jesu komme og Guds dom udvikler:

Tålmodighed (1:3; 2:5; 5:7,8)

Maner til besindighed (2:12; 1 Kor 3:12-15; 2 Kor 5:10)

Inspirerer til hengivenhed (1:12; Åb 3:11).

Han giver gaver (1:5,17).

Han er hellig og aldrig ond (1:13; 4:4).

Han er uforanderlig (1:17).

Han er Skaberen (1.18),

Den retfærdige (1:20; 3:17),

Tilbedes af mennesker (3:9).

Han er lovgiver (4:12).

Han er "Hæskarers Herre" (5:5).

Der er kun én reference til Helligånden i brevet og den er ikke helt entydig (4:5). Helligåndens aktivitet genfødsel og helliggørelse er dog klart beskrevet, men tillagt Ordet. Ordet genføder (1:18).

Ordet opretholder og bevarer den troende (1:21). Ved at fordybe sig i Ordet, bliver den troende helliggjort og berørt på sin samvittighed (1:23-25; 2:8-13).

Faderen:

Den levende Gud (1:27; 3:9);

Jesus:

Jesus er på lige fod med Faderen (1:1), "Herren" (2:1; 3:9; 5:7,8)

Dommeren (5:9).

Helligånden:

Guds iboende Ånd (4:5).

Fader, Søn og Helligånd:

Gud er én (2:19; 5 Mos 6:4-5; Matt 12:28-34; Rom 3.30).

Bogens mest kendte afsnit:

1:2-8	Trosprøven
2:14-26	Ægte tro fører til trosgerninger
4:1-10	Venskab med verden er fjendskab med Gud
5:13-18	Bøn for syge